

اللَّهُمَّ ارْحَمْنا

اقدامات بهداشت محیط در کنترل پشه آئدس

گروه سلامت محیط

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

بندپایان و حشرات

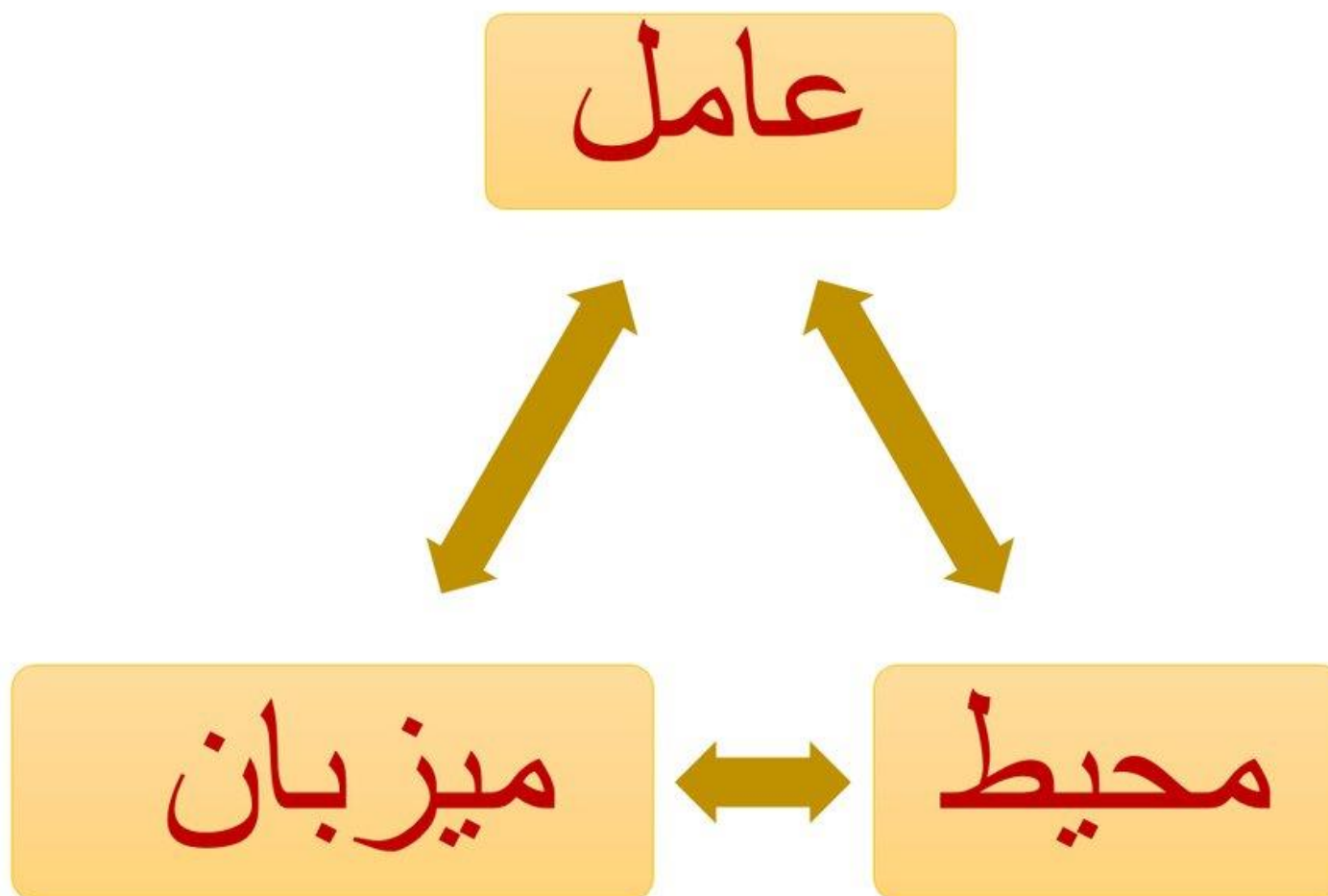
- جمعیت؟
- قدمت؟
- خصوصیات؟

بیونومی

<i>Aedes aegypti</i>	<i>Aedes albopictus</i>	
ظروف مثل تانکرهای آب، داخل تایرها، سطل ها، ظروف زیر گلدان ها، آب حاصل از کندانسور کولرهای گازی	طیف وسیعی از حفره های طبیعی و مصنوعی	زیستگاه لاروی
در تمام طول روز بخصوص اول صبح و عصر	در تمام طول روز بخصوص اول صبح و عصر	زمان پیک خونخواری
بیشتر در اماکن داخلی	بیشتر در اماکن خارجی	محل ترجیحی برای خونخواری
فقط از انسان خونخواری می کند	تمایل به خونخواری از انسان و حیوانات دارد	میزبان ترجیحی
در اماکن داخلی در محلهای تاریک در ارتفاعی کمتر از یک متر و نیم	در اماکن خارجی روی پوشش گیاهی، اماکن داخلی	محل ترجیحی برای استراحت
محدود در ۵۰ تا ۱۰۰ متری	بطور میانگین ۵۰ تا ۲۰۰ متری	برد پروازی

مثت بیماری های واگیر

بیماریهای منتقله از پشه آئدس به انسان

- چه بیماریهایی توسط پشه آئدس به انسان منتقل می شود؟ و آیا درمان و واکسن دارند؟
- چند درصد از جمعیت دنیا در معرض ابتلاء به بیماری تب دنگی هستند؟
- چند نوع تب دنگی توسط پشه آئدس منتقل می شود؟
- آیا تب دنگی می تواند تهدیدی علیه سلامت مردم در دنیا باشد؟
- وضعیت فعلی بیماری تب دنگی در دنیا چگونه است؟
- آیا تا کنون اپیدمی هایی از بیماری تب دنگی در دنیا داشته ایم؟
- علائم تب دنگی چیست؟ چند درصد بیماران علائم دارند؟
- آیا شناسایی سریع بیماری تب دنگی و درمان صحیح آن موثر است؟
- چند روز ویروس تب دنگی در بدن بیماران باقی می ماند؟
- آیا انتقال محلی تا امروز در استان داریم؟

علل گسترش پشه آئدس (عامل محیطی بیماری های دانگ، چیکونگونیا و زیکا)

- افزایش تجارت و سفرهای بین المللی

- توسعه نامناسب شهرنشینی

- اجرای ناکارآمد برنامه های کنترل ناقلین (به علت ظرفیت های ناکافی انسانی، مالی و زیربنایی)

- شیوه های غلط ذخیره سازی آب مصرفی خانوار

- مدیریت نامطلوب پسماند

- فقدان مشارکت جامعه (چند درصد؟)

استراتژی مبارزه با دو پشه ناقل بر اساس "مدیریت تلفیقی ناقلین"
که توسط سازمان جهانی بهداشت ترویج می‌گردد بر اساس عناصر
کلیدی زیر می باشد

- ارتقا سطح آگاهی
- جلب مشارکت مردمی
- همکاریهای درون بخشی و برون بخشی
- رویکرد یکپارچه به کنترل بیماری ها
- تصمیم گیری مبتنی بر شواهد، و ظرفیت سازی

حیطه های پیشگیری و مدیریت آفت بهداشتی پشه آئدس

- آموزش، ارتباطات و مشارکت اجتماعی
- مدیریت و بهسازی محیط
- دیده وری (انسانی و حشره شناسی)

تهدیدها

- گرم شدن کره زمین و گسترش حاشیه نشینی غیراستاندارد
- وجود مرز (زمینی، ریلی، دریایی و هوایی) با کشورهای احتمالی آلوده منطقه و تردد افراد و تبادل کالا بصورت رسمی و غیررسمی
- مسافرت به مناطق آلوده از جمله عربستان و ... و امکان ورود بیمار از این مناطق
- تبادلات تجاری و بازرگانی با کشورهای آلوده و امکان ورود ناقل
- وجود شرایط مناسب اقلیمی و زیست محیطی برای زیست ناقل در استان
- جمع آوری و مدیریت نامناسب پسماندها در بعضی مناطق شهری و روستایی و بخصوص در مناطق پر خطر استان
- شرایط نامطلوب نگهداری لاستیک نو، مستعمل و وسایل اسقاطی در (گمرکات، بنادر و دریانوردی) و انباشت لاستیکهای مستعمل در بعضی محیطهای شهری و روستایی)

تهديد‌ها

- عدم وجود بهسازی مناسب آبهای سطحی به عنوان لانه لاروی مناسب برای تخمگذاری ناقل بخصوص در مناطق پر خطر استان
- همکاری ناکافی درون بخشی و فرابخشی
- همکاری ناکافی بخش خصوصی

فلج شدن سیستم درمان در کشورهای آلوده

مشاغل پر خطر

ملوانان

نیروهای نظامی

کارکنان بنادر و فرودگاه ها بخصوص گمرک

افراد کارتن خواب

کارگران و متصدیان مشاغل فصلی

رانندگان و مسافران نوروزی

مراکز تجمعی (شامل پادگان ها، مدارس، زندانها ، خوابگاه های

دانشجویی)

آپاراتی ها و لاستیک فروشی ها

بیمارستان ها

روشهای کنترل پشه آئدس

➤ مدیریت محیط

➤ مبارزه شیمیایی

- مدیریت محیط به دنبال تغییر محیط برای جلوگیری و یا به حداقل رساندن تکثیر ناقل و تماس آن با انسان است. این امر از طریق از بین بردن، تغییر و یا حذف زیستگاه های لاروی حاصل میشود. چنین اقداماتی باید سیاست اصلی کنترل ناقل و یا ناقلین سه بیماری دانگ، چیکونگونیا و زیکا باشد و به وسیله قوانین و ضوابط مناسب پشتیبانی گردد.

سه نوع مدیریت محیط

(۱) تغییرات فیزیکی طولانی اثر برای جلوگیری از ایجاد زیستگاههای لاروی

(۲) تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

(۳) اقدامات بهداشت مسکن برای کاهش تماس ناقل و انسان مانند نصب توری بر روی درب و پنجره ها.

تغییرات فیزیکی طولانی اثر برای جلوگیری از ایجاد زیستگاه‌های لاروی

آب مورد نیاز ساکنین باید از طریق لوله کشی تأمین گردد تا نیازی به ذخیره سازی آب که می تواند زیستگاه های بالقوه لاروی باشد ضروری نگردد. تأمین آب لوله کشی به منازل بربرداشت آب از ایستگاه های مشترک، تأمین آب از چاه و یا دیگر سیستم های ذخیره آب ارجح است.

تغییرات فیزیکی طولانی اثر برای جلوگیری از ایجاد زیستگاه‌های لاروی

تدوین و اجرای ضوابط ساختمانی و شهرسازی ناظر بر عدم ایجاد زیستگاه‌های لاروی مانند حذف ناودان در برخی از کشورها مانند سنگاپور

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- (۱) تخلیه و تمیز کردن مرتب ظروف محتوی آب که بطور بالقوه زیستگاه لاروی می شوند.
- (۲) تعبیه درب و یا پوشش قابل جابجایی بر روی ظروف ذخیره سازی آب.
- (۳) بکارگیری دانه های پلی استایرن در تانکهای ذخیره آب که شیر تخلیه در پایین آن قرار دارد.
- (۴) مدیریت زباله و ضایعات جامد در شهرها و حاشیه شهرها به منظور کاهش منابع لاروی.
- (۵) نظافت مداوم آبگذرهای شهری بمنظور جلوگیری از راکد شدن آب.
- (۶) ساماندهی لاستیک های مستعمل بخصوص در شهرها و حاشیه شهرها.

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدام اصلاحی: تخلیه و تمیز کردن مرتب ظروف محتوی آب که بطور بالقوه زیستگاه لاروی می شوند

- ظروف محتوی آب

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدام اصلاحی: تعبیه درب و یا پوشش قابل جابجایی بر روی ظروف ذخیره سازی آب

- ظروف ذخیره ساز آب

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدام اصلاحی: مدیریت زباله و ضایعات جامد در شهرها و حاشیه شهرها به منظور کاهش منابع لاروی

- وجود زباله و ضایعات و نوخاله های ساختمانی در شهرها و حاشیه شهرها

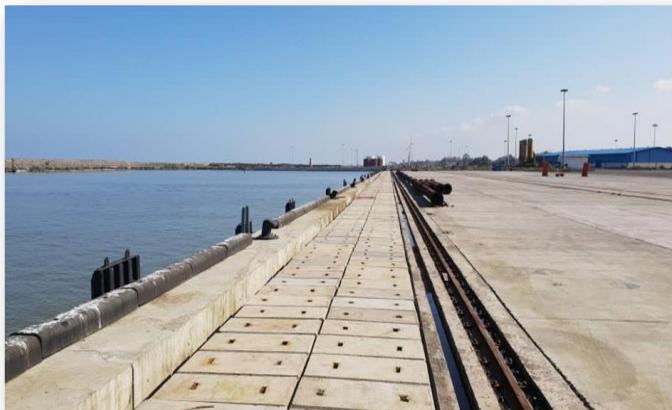
تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- راکد شدن آب در آبگذرهای شهری

- اقدام اصلاحی: نظافت مداوم آبگذرهای شهری بمنظور جلوگیری از راکد شدن آب و پوشش آبگذرها

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدام اصلاحی: ساماندهی لاستیک های مستعمل بخصوص در شهرها و حاشیه شهرها (سوراخ کردن لاستیک ها- پرکردن با شن – قرار دادن آنها زیر اماکن مسقف)

- لاستیک های مستعمل

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدامات اصلاحی: تمیز نمودن و پرکردن با شن و خاک

- گلدان گل با آب

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- **اقدامات اصلاحی:** تمیز نمودن، خالی کردن آب زیرگلدانی ها، اگر گلهای در فضای باز باشد زیر گلدانی ها برداشته شود.

- **گیاهان گلدانی با زیرگلدانی**

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

• استخر / آبنما زینتی

• اقدامات اصلاحی: تمیز نمودن (هر هفته با پودر سفید کننده تمیز و شسته شوند)

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- **سوراخ های درخت**
- **اقدامات اصلاحی: پر کردن باشن و خاک**

تغییرات موقت در زیستگاه های ناقل

- اقدامات اصلاحی: جلوگیری از جمع شدن آب زیر کولر

- آب کولر

اقدامات بهداشتی برای کاهش تماس ناقل و انسان

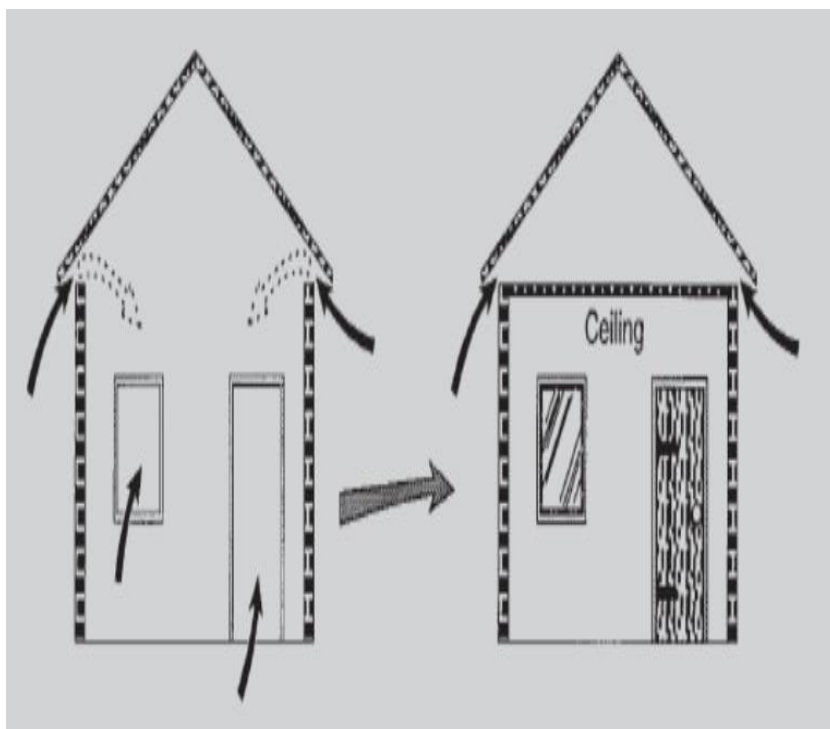
- (۱) نصب توری بر روی درب و پنجره ها
- (۲) پوشیدن لباس به رنگ روشن (پیراهن آستین بلند و شلوار بلند)
- (۳) استفاده از مواد دور کننده حشرات
- (۴) استفاده از پشه بند در طول روز

اقدامات بهداشتی برای کاهش تماس ناقل و انسان

اقدامات اصلاحی: نصب توری بر روی
درب و پنجره ها

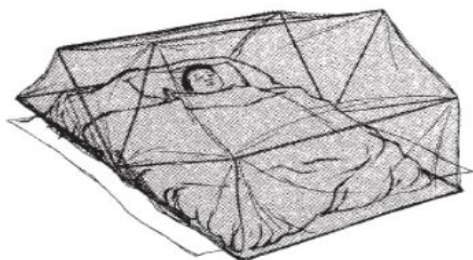
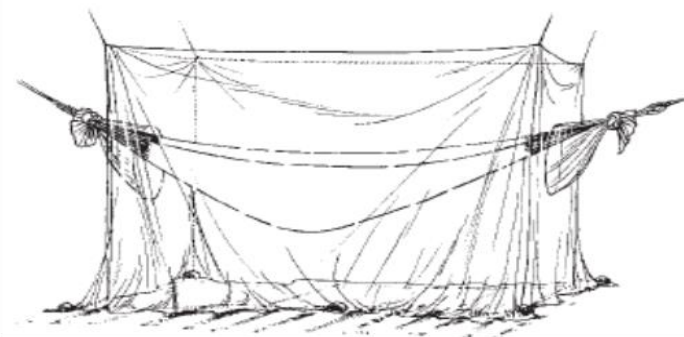
• عدم وجود درب و پنجره ها

اقدامات بهداشتی برای کاهش تماس ناقل و انسان

استفاده از پشه بند در طول روز

اقدامات بهداشتی برای کاهش تماس ناقل و انسان

- اقدامات حفاظت شخصی (استفاده از دور کننده ها، لباس رنگ روشن آستین بلند)

قوانین حاکم بر برنامه کنترل پشه آئدس

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ بِرَحْمَةِ
لَا تُحْمَلُ

بِاتِّسَافٍ لِمَنْ جَسَدُ تَوْجِهِ شَمَا